

Risale-i Nur'da; Kesret

Günlük yaşantımızın en büyük sıkıntılarında biri kesret. Hayatın günlük akışı içinde kargaşa ve karmaşa şeklinde karşımıza çıkıyor. Sabah trafiği, iş yerinde birikmiş işler, yığılmış dosyalar, akşam haberlerde dinlediğimiz olayların etkileri, komşunun kanser olduğuna dair aldığımız haber, şehrin güvensizliği, hukukun yetersizliği, idarecilerin duyarsızlığı ve daha binlerce problem. Bütün bu problemler ruhumuzu karartırken belirsizlik, kargaşa ve karmaşa ile aşırı bir gerginlik hali. Yaygın ifade şekli ile stres. Panik ataklar, depresyonlar ya da en hafif şekli ile kişilik bozuklukları. Bunların uzantısında ise ailede geçimsizlikler, toplumda asayişin bozulması, uluslararası ilişkilerde savaşlar, diplomatik problemler... şeklinde devam eden bir liste. İnsanların hayatları bütün bu saydığımız çerçevede devam edip gidiyor. Televizyon haberleri, gazeteler, kitaplar bu çerçevenin dışına çıkamıyor. Sonuçta, mutluluğu arayan insanlar stres içinde, huzursuz. Kısa vadeli hedeflerin "gaye-i hayal", yani uğrunda yaşanan, menzilde olduğu düşünülen amaç olduğu bir dünyada hedeflere ulaşmak da ayrı bir sıkıntıya yol açıyor, çünkü her hedef Mecnun'un Leyla'yı bulduğunda yaşadığı hayal kırıklığını yaşıyor.

Benlik etrafında anlamlandırılmaya namzet hayat benliğe ağır darbeler indirirken kaldırılması güç bir yüke dönüşüyor. Temel neden ise kesrette boğulmak ya da kesretin insanları boğmasıdır. Aslında, yanlış kavramlar ve yanlış çağrışımlarla şekillenmiş bir iç alem, kavramların yerli yerine oturmadığı bir kavram haritasıdır. Bakış süzgecinden geçen varlıkları "ne kadar güzel" yerine "ne kadar güzel yaratılmış" şeklinde ruha yansımamış ise derin yaralara yol açıyor. "Mana-i harfi" ile Cenab-ı Hakk'ın isimlerine ayine olan ve o isimlerin nakışlarını gösteren dünyanın birinci yüzü duru, berrak ve tertemiz, her şekliyle güzeldir, aslında. İnsanın heveslerine bakan kesretin ön planda olduğu ve gaflet perdesine dönüştüğü yüz ise dünya aşıklarının ve kesretinde boğulanların, heveslerini tatmin ettikleri bir oyun yeri gibidir. Bu yönüyle dünya onların "mel'abe-i hevesatı"dır. Bu yüzüyle dünyaya dalanlar, onunla oyalananlar yaramazlık yapmaması için önüne konulan oyuncakla bir gayeye yönelik olmaksızın oyalanan çocuk misalidir. Oysa insan yüksek maksatlar için yaratılmış, ebede namzet donanımlar ile oyalanmaktan tatmin olmayacak, Samed'e ayine olan ve dakikada yetmiş kez ebed arzusunu dile getiren kalbi oyuncaklarla sukûnet bulmayacaktır. Kalbin bu arzusu aradığını bulmadıkça, ruhtaki boşluk dolmadıkça mutluluk arayışı beyhude, stres kaçınılmazdır. Cenab-ı Hakk'a ayine olan, varlıkların mana-i harfi ile algılandığı yüzü ile dünya Samedani mektuplar topluluğu, "hadsiz mektubat-ı Samedaniye"dir. Samed'in ayinesi ancak Samedani mektuplarla tatmin olur. Yaşanan sıkıntılar kalbin Samed'ayine ve dünyanın da Samedâni mektuplardan ibaret olduğunu bilmemekten kaynaklanır. Radyo alıcısı ile radyo yayını arasındaki uyumsuzluğa benzer bir durumdur bu. Yayın ve alıcı aynı frekansta değilse cızırtı, hisırtı ve gürültüler arasında yayın kaybolacaktır. Üstelik, insanı sıkıntıya strese sokan bir gürültü kaynağı olacaktır. Radyonun yayına ayineliği ancak frekans ayarı yayına uygun hale getirildiğinde mümkün olur.

Bu haldeki bir alıcı ise havanın dalgalanmalarından, fırtınalardan, rüzgarlardan diğer pek çok yayından etkilenmeksizin programı alır ve orada ifade edilenlere parlak bir ayine olur, berrak bir ses olur.

Samedani mektuplar ise ancak Samed ayinesinde anlamlı, net ifadelerle dönüşür. Bu buluşma olmadığında bütün varlıkları birer gürültü kaynağıdır. Alemimizin gürültü ile, parazitli görüntülerle boğulduğu bir dünya, kesrette boğulmayı fiilen yaşadığımız bir dünyadır. Bu durumdan daha kötüsü ise uzun süre yaşamaktan kaynaklanan beynin uyuşması ve gürültüyü fark edememesidir. En güzel nağmeleri dinlemek üzere yaratılmış bir alıcının gürültülerine gönüllü razı olmasıdır. Bu hal, Samed ayinesi ve Samedani mektuplar ilişkisinde yaşandığında bütün güzelliklerin kapısı kapanır. Çünkü, güzellikler Yaratıcı'nın isimlerinden kaynaklanır. Çünkü, asıl güzellikler onlardır. Varlıklar aleminde "güzel" sıfatını alan her şey o güzelliklerin gölgeleri, ambalajları, numuneleridir. Hem güzel hem de çirkinler o isimleri ifade için, gerçek güzellikleri yansıtmak içindir. Hediyeinin ambalajına, sevgilinin gölgesine, alınacak malın numunesine razı olmak gibi bir haldir. Dünyayı kendi hesabına sevmek, varlıklara Yaratan'ın isimleri hesabına bakmamak.

Kesret insanları boğmaktadır. Dünyadaki bütün varlıklar kendilerine has lisanlarla Yaratıcı'nın değişik bir vasfını dile getirirken, detayda bunlara bakıldığında, anlattıkları ile değil lisanları ile ilgilenilince genel ahenk içinden çıkıp ayrı bir melodiye dönüşür. Melodileri birer birer dinleyerek bunların oluşturduğu ahengi tekrar bütün olarak tahayyül edebilmek imkansız gibidir. Detaydaki melodinin bütüne nazaran gölge gibi ahengine kendini kaptırıp kaybolmak gibi bir risk de kesretin önemli handikaplarından biridir.

Depremlerde, savaşlarda, diğer felaketlerde, bebeklerin ağlamalarında, sineklerin vızıltılarında, ağaçların hışırtılarında, yağmurların şıpıltılarında ayrı ayrı melodiler, bütünde bir ahenge dönüşür. Kargaşanın, karmaşanın, kayıpların, sevinçlerin, kederlerin, endişelerin yaşandığı kesret boyutu da kendi melodileri ile bu ahenge katılır. Vefasızlıklar, ayrılıklar, mücadelelerin de melodileri vardır ve bu ahenge katılır. Ayrı ayrı melodilerin çokluğundan sıyrılıp, kesretten kurtulup bütünü dinleyebildiğinizde dünya, bütün varlıklar, yani kainat "O" senfonisini icra eden muhteşem bir orkestraya dönüşür. Kesretin kargaşa ve karmaşası içinde "O"nu dinleyebilmekse ruha büyük bir huzur, kalbe büyük bir sükûnet verir.